

Grund- og nærhedsnotat

21. marts 2025

Kommissionens meddelelse om vejen til den næste flerårige finansielle ramme

KOM (2025) 46

Nyt notat

1. Resumé

Kommissionen har den 11. februar 2025 fremlagt en meddelelse om "Vejen til den næste flerårige finansielle ramme". Meddelelsen identificerer en række hovedudfordringer, som det fremtidige EU-budget skal adressere, og opstiller målsætninger og rammer for Kommissionens kommende forslag om en ny flerårig finansiell ramme. EU's fremtidige budget skal ifølge Kommissionen være mere fokuseret på strategiske prioriteter som konkurrenceevne, forsvar og sikkerhed, migration og klima. Det skal bl.a. sikres ved at gøre budgettet mere simpelt og mindre fragmenteret med færre programmer samt ved at udmøntningen af budgettet i højere grad kobles til politiske målsætninger og resultater. Budgettet skal også i højere grad bruges til at mobilisere private investeringer.

Regeringen er overordnet positiv over for Kommissionens meddelelse og ser frem til et rettidigt MFF-forslag. Det er vigtigt, at EU-budgettet moderniseres og fokuseres mod EU's strategiske prioriteter, så der er prioriteringsrum til at støtte Ukraine, tage vare på EU's sikkerhed, styrke konkurrenceevnen og levere på den grønne omstilling, herunder opfyldelse af EU's klimamål.

2. Baggrund

Kommissionen har den 11. februar 2025 fremlagt en meddelelse om *Vejen til den næste flerårige finansielle ramme*. Meddelelsen er den 19. februar 2025 modtaget i dansk sprogversion.

Den nuværende flerårige finansielle ramme (MFF) er gældende frem til 2027, og der skal således forhandles en ny ramme gældende fra 2028. Det fremgår af meddelelsen, at Kommissionen vil fremsætte forslag til den næste MFF i juli 2025. Forhandlingerne vil således skulle indledes under dansk formandskab.

3. Formål og indhold

Meddelelsen præsenterer de, ifølge Kommissionen, primære politiske og budgetmæssige udfordringer, som skal danne grundlag for udformningen af fremtidens MFF. Dertil præsenteres nogle overordnede retningslinjer for Kommissionens kommende forslag til en ny MFF, idet der samtidig lægges op til omfattende dialog med interessenter i forberedelsen af forslaget.

Identificerede politiske udfordringer

Kommissionen angiver, at EU-budgettet skal fokusere på fælles udfordringer, hvor udgifter på europæisk plan skaber størst merværdi. Kommissionen lægger derfor op til, at der opnås enighed om hvilke udfordringer, der skal adresseres, førend der træffes beslutning om finansieringen heraf. Kommissionen identificerer følgende udfordringer i meddelelsen:

- *Europæisk konkurrenceevne.* Med henvisning til bl.a. Draghi-rapporten peger Kommissionen på, at der i EU investeres for lidt i forskning, innovation og udvikling, og at de afsatte midler i ikke tilstrækkelig grad anvendes til opskalering af strategiske projekter.
- *Forsvar og sikkerhed.* Kommissionen peger på, at ikke alle EU-lande har nået målsætningen om at anvende 2 pct. af BNP på forsvar, ligesom der peges på et fragmenteret marked for forsvarsindustri og få fælles investeringer.
- *Migration fra det sydlige naboskab.* Øgede geopolitiske spændinger og fattigdom bidrager til fortsatte migrationsstrømme til Europa.
- *Fortsat behov for samhørighedspolitikken.* Kommissionen peger på, at der er behov for en moderniseret samhørighedspolitik for at sikre fortsat konvergens og udvikling af små og mellemstore virksomheder.
- *Nye udfordringer i landbruget.* Indkomsten i landbruget er fortsat lavere end EU-gennemsnittet. Ligeledes er der øget behov for at give incitament til levere positive klimabidrag og økosystemtjenester.
- *Klimatilpasning.* Omkostningerne til klimarelaterede katastrofer er vokset støt til 40 mia. euro i 2023 og forventes fortsat at øges.
- *Støtte til Ukraine og eksterne instrumenter.* Kommissionen peger på, at der er behov for at videreføre støtten til Ukraine. Ligeledes medfører geopolitiske spændinger behov for strategisk anvendelse af eksterne instrumenter.
- *Udvidelse af EU.* Kommissionen peger på behov for at øge støtten til kandidatlande mhp. at forberede dem til et kommende EU-medlemskab.

Målsætninger for en ny MFF

Kommissionen konkluderer på baggrund af de identificerede udfordringer, at der er behov for et ambitiøst budget, både hvad angår design og størrelse. På den baggrund opstiller Kommissionen en række målsætninger for den nye MFF.

For det første skal budgettet være mere fokuseret. Kommissionen peger på, at det nuværende budget i høj grad er fragmenteret. Dette skaber ifølge Kommissionen en lav grad af synergi mellem budgettet og de politiske mål. Kommissionen peger derfor bl.a. på, at EU-budgettet skal kobles tættere til Det Europæiske Semester og det nye Konkurrenceevnekoordineringsværktøj. Yderligere bør de eksterne instrumenter anvendes mere strategisk, herunder understøtte målsætninger vedr. råmaterialer, energi, klima og migration.

For det andet skal budgettet være mere simpelt. Kommissionen peger på, at det nuværende budgets opbygning med over 50 særskilte programmer skaber unødigt kompleksitet og byrder for både nationale myndigheder og støttemodtagere. Dette

har ifølge Kommissionen også ledt til en forsinkelse i implementeringen af bl.a. samhørighedsmidlerne.

For det tredje skal budgettet være mere effektivt. Kommissionen påpeger, at det nuværende EU-budget allerede har mulighed for at anvende en række instrumenter til at øge effekten af EU-midler, herunder finansielle garantier mv. gennem InvestEU. Der peges på potentialet for at mobilisere yderligere private investeringer. Yderligere peger Kommissionen på, at selvom der er sket en forbedring i den performancebaserede udmøntning i nogle fonde, kan dette forbedres på tværs af budgettet.

For det fjerde skal budgettet være mere fleksibelt. Kommissionen peger på, at det nuværende budget har lav fleksibilitet. Dette skyldes bl.a. størstedelen af EU-budgettet er præ-allokeret fra MFF-periodens start. Kommissionen peger bl.a. på, at muligheden for at afholde udgifter over udgiftslofterne er en mulighed for fleksibilitet, ligesom der peges på, at nogle programmer har indbygget fleksibilitet eller reserver.

For det femte skal budgettet levere på EU's prioriteter. Kommissionen peger på, at der er behov for stærke mekanismer for at sikre, at implementeringen af EU-budgettet bidrager til EU's politiske prioriteter. Det indebærer samarbejde med medlemslande og regioner, samt et større fokus på resultater, hvor udbetaling af EU-midler afhænger af, at aftalte mål påviseligt er opnået, og en fælles ramme, der sikrer overensstemmelse med den grønne omstilling. Derudover lægger Kommissionen op til, at der ud over de eksisterende regler om retsstatskonditionalitet skal ses på at styrke sammenhængen mellem overholdelse af retsstatsprincipper og støtte fra EU-budgettet, herunder for udvidelseslande.

Tilgang til en ny MFF

Kommissionen understreger i meddelelsen, at status quo ikke er en mulighed, og præsenterer følgende centrale elementer for den næste MFF:

- Én plan med landefordelte midler for hver medlemsstat med centrale reformer og investeringer fokuseret på fælles prioriteter, herunder også at fremme samhørighed.
- En konkurrenceevnefond med fokus på investeringer i kritiske sektorer, herunder forskning og innovation samt vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse. Fonden skal dække hele ”investeringsrejsen” fra innovation til opskalering, industriel anvendelse og fremstilling. Fonden skal derudover bidrage til at mobilisere og *de-risk*e private investeringer.
- Eksterne instrumenter, som er mere effektive og tættere koblet til strategiske prioriteter.
- Stærk beskyttelse af retsstatsprincippet.
- Styrkede og nye egne indtægter til EU-budgettet.

Finansiering

Kommissionen peger på, at det ikke er muligt på én gang at øge finansieringen til nye prioriteter, tilbagebetale EU's genopretningslån og holde medlemslandenes bidrag stabile. Ifølge Kommissionen skal der derfor etableres nye egne indtægter. Der peges bl.a. på de forslag man tidligere har fremlagt, herunder at provenuet fra ETS-kvotestystemet skal tilgå EU-budgettet frem for nationale budgetter samt et nyt bidrag baseret på selskabsskatteprovenu i medlemslandene.

4. Europa-Parlamentets holdning

Der foreligger ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet om Kommissionens meddelelse.

Europa-Parlamentet vedtog den 29. januar 2025 en egeninitiativrapport (2024/2051(INI)), hvor det fremgår, at den kommende MFF skal designes og finansieres med henblik på at kunne levere på EU's politiske mål, håndtere EU's voksende udfordringer, håndtere og tilbagebetale EU's gæld og tilpasses til udgiftsbehov under forandring.

Europa-Parlamentet lægger vægt på, at en kommende MFF skal skabe europæisk merværdi og være mere enkelt og gennemsigtigt. Fokus i den kommende MFF skal være på EU's strategiske mål, som omfatter 1) konkurrenceevne, strategisk autonomi og samhørighed, 2) den grønne og digitale omstilling, 3) sikkerhed, forsvar og beredskab, 4) eksterne anliggender og udvidelse og 5) fundamentale rettigheder, værdier og retsstatsprincipper.

Europa-Parlamentet finder, at der vil være behov for markant flere midler i den kommende MFF-periode end der er afsat i den nuværende MFF for 2021-2027 og appellerer til, at der afsættes de nødvendige ressourcer til at opnå EU's strategiske mål. Derudover lægger Europa-Parlamentet vægt på omfattende inddragelse af eksterne interessenter samt tæt interinstitutionelt samarbejde mellem Parlamentet, Kommissionen og Rådet og lægger op til en strategisk dialog mellem de tre institutioner frem mod fremsættelsen af MFF-forslagene.

5. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet er ikke relevant for meddelelsen i sig selv, da denne ikke udgør et lovgivningsmæssigt tiltag.

6. Gældende ret

Meddelelsen har ikke konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Den næste flerårige finansielle ramme fra 2028 vil have væsentlige statsfinansielle konsekvenser.

8. Høring

Meddelelsen har ikke været i ekstern høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er blandt EU-landene bred enighed om, at forsvar, sikkerhed og konkurrenceevne er væsentlige udfordringer for EU, som skal adresseres i den kommende MFF. Der forventes dog at være uenighed blandt landene om, hvordan dette konkret skal udmøntes.

Det forventes, at flere lande vil bakke op om Kommissionens planer om et mere simpelt, effektivt og fokuseret budget. Samtidig har en række særligt syd- og østeuropæiske lande argumenteret for, at samhørighedspolitikken og den fælles landbrugspolitik fastholdes.

Der ses fra nogle særligt syd- og østeuropæiske lande behov for et højere udgiftsniveau for at finansiere de forskellige prioriteter, mens andre lande, herunder særligt central- og nordeuropæiske, argumenterer for omprioriteringer frem for markante stigninger i budgettets størrelse.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er vigtigt for regeringen, at EU er i stand til at håndtere de udfordringer, vi står over for, herunder støtte Ukraine, styrke forsvaret, håndtere EU's eksterne udfordringer, herunder særligt migrationsudfordringen, styrke konkurrenceevnen og levere på den grønne omstilling, herunder opfyldelse af EU's klimamål. Det kræver en modernisering af EU-budgettet med henblik på at prioritere de områder, hvor EU-samarbejdet giver størst merværdi.

Regeringen ønsker et enklere EU-budget med en klarere kobling mellem støtte, mål og resultater, som understøtter en sund økonomisk udvikling i medlemsstaterne og fremmer retsstatsprincipper.

Der er behov for at understøtte EU's strategiske prioriteter. Derfor skal samhørighedsfondene og landbrugsstøtten reformeres og reduceres. Samtidig er det også vigtigt for regeringen at sikre en rimelig byrdefordeling i finansieringen af EU-budgettet, herunder via rabatter.

Regeringen er på den baggrund enig med Kommissionen i, at der er behov for et enklere, mere fokuseret og mere effektivt budget, og ser frem til at modtage et rettidigt forslag til den næste flerårige finansielle ramme og indlede forhandlingerne under dansk formandskab.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.